

ISSN 2311-8946

Науково-практичний журнал

**«РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА
ТА УПРАВЛІННЯ»**

5 (18) грудень 2017 року

Запоріжжя
2017

Науково-практичний журнал

Регіональна економіка та управління

5 (18) грудень 2017 р.

Редагування: Н. Літвиненко
Комп'ютерна верстка: А. Фоменко

Відповідальність за достовірність
інформації, яка представлена в друкованих
матеріалах, несуть автори.
Редакція не завжди поділяє точку зору авторів.

Засновник науково-практичного журналу
ГО «Східноукраїнський інститут
економіки та управління»
Свідоцтво про державну реєстрацію ЗМІ:
КВ № 20514-10314Р від 20 грудня 2013 р.

Будь ласка, якщо у вас є запитання
до редакції, звертайтеся до нас
за телефоном або електронною поштою:
office@siee.zp.ua; +38 095 314 96 69

Підписано до друку 28.12.2017 р.
Формат 60x84/8.
Папір офсетний. Цифровий друк.
Ум.-друк. арк. 21,86. Тираж 100 прим.
Зам. 1217. Ціна договірною.

Надруковано: ГО «Східноукраїнський
інститут економіки та управління»
Україна, м. Запоріжжя,
проспект Леніна 109, офіс 214

ЗМІСТ

Аверіхіна Т. В., Полянська Г. К. Теоретичні підходи до визначення ефективності експортної діяльності підприємства.....	6
Ісхакова О. М., Барабаш Н. М., Білодід К. В. Проблема аналізу фінансового стану підприємства та його оцінки.....	10
Бондаренко Д. А. Корпоративне управління в компаніях аграрного сектору економіки України.....	15
Бушовська А. Б., Левицька М. В. Інвестиції як об'єкт управління.....	19
Вдовічена О. Г., Дзундза Т. І. Управління портфелем бренду в сучасних ринкових умовах.....	23
Гетьман К. В. Проекти сталого розвитку як відображення соціально-реагуючої поведінки корпорації «Оболонь».....	29
Пономарьова О. Б., Гребенюк О. С., Сидорчук Р. О. Медичне страхування в Україні, сучасний стан та перспективи розвитку.....	33
Гусаріна Н. В. Закономірності процесів формування бізнес-середовища інноваційного розвитку підприємств в умовах невизначеності.....	38
Болотна О. В., Давиденко А. М., Хашівська М. М. Вплив стратегії брендингу на поведінку споживача.....	43
Деркачова В. В. Концептуальні напрями розвитку маркетингової діяльності на переробних підприємствах України.....	48
Дзюбинська Х. М., Шашина М. В. Соціально-економічні фактори впливу на рівень виробничого потенціалу підприємств, що функціонують у сфері виробництва товарів для дитячої творчості.....	53
Жицька І. В. Дослідження ринку хліба та хлібобулочних виробів в Україні.....	58
Zhmai A. V., Sorokova T. E. The analysis of modern approaches for determining the level of emotional intelligence (EQ).....	62

Іованно А. В. Передумови розвитку організації міжнародної економічної діяльності підприємства	67
Хитра О. В., Кісельова О. С. Особливості застосування постнекласичного підходу в методології менеджменту продуктивності	71
Пікуліна Н. Ю., Коваленко Б. С. Шляхи удосконалення надання послуг логістичного дутсорсингу в умовах ринкової економіки	78
Ковальчук В. С. Облік необоротних активів за міжнародними стандартами, узагальнення інформації в фінансовій звітності	83
Ковтун А. І., Швець В. Г. Особливості обліку діяльності страхових компаній	88
Когут А. О. Рекреаційно-туристична привабливість Яремчанського краю	92
Кременок А. М. Проблеми аналізу стану та руху основних засобів	97
Крикун О. О. Формування навичок організації часу в роботі менеджерів на різних рівнях управління	100
Кузьмінець Т. Г., Перегняк Ю. А. Валютні зони	106
Куць Т. В., Вакуленко В. М. Дебіторська заборгованість підприємства: економічна сутність та основні види	109
Дячек В. В., Анжова А. С. Втілення технології blockchain у логістиці	112
Шпортюк Н. А., Марченко Ю. С. Управління ліквідністю у забезпеченні стабільності комерційного банку	116
Шпортюк Н. А., Моголівець Н. В. Аналіз підходів до прийняття управлінських рішень	119
Мориляк З. В. Співробітництво України з міжнародними фінансовими організаціями в контексті реалізації її національних інтересів	123
Олійник Є. С., Шталь Т. В. Оцінка економічної ефективності маркетингових досліджень	127
Перерва Т. В. Механізм управління комерційними ризиками підприємства	131
Хитра О. В., Поліщук А. М. Особливості трудової поведінки працівників в умовах конфлікту	135
Громова А. Є., Горанська К. С., Саєнко Я. А. Особливості проведення медичного страхування: зарубіжний досвід	143
Байрамов М. О., Сімон А. П., Ісхакова О. М. Інфляція: проблеми та перспективи в Україні	147
Брайковська А. М., Соловйова К. О. Кваліфікація робітників як запорука адаптації до вимог інноваційного середовища	151
Стащук О. В. Систематизація загроз фінансової безпеки акціонерних товариств	158
Тищенко А. М. Розвиток інноваційної інфраструктури країн Європи	164
Семенов В. Ф., Фадєєва Г. І. Умови та сучасні тренди розвитку ділового туризму в Україні і світі	169
Лепетан І. М., Цуркан А. О. Особливості організації управлінського обліку витрат основної діяльності при переробці плодоовочевої продукції	175
Шедяков В. Е. Развитие самодеятельного творчества в труде и управлении – необходимость активизации региональных ресурсных баз	178
Шостаковська А. В. Практичні аспекти управління якістю розвитку промислових підприємств	184

УДК 3336.543.23

Лепетан Інна Михайлівна
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри бухгалтерського обліку
Вінницького національного аграрного університету

Цуркан Анна Олегівна
студентка
Вінницького національного аграрного університету

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ ВИТРАТ ОСНОВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРИ ПЕРЕРОБЦІ ПЛОДООВОЧЕВОЇ ПРОДУКЦІЇ

Розглянута необхідність організації управлінського обліку у підприємствах, основна діяльність яких спрямована на переробку плодоовочевої продукції. Звертається увага на необхідність прогнозування витрат основного виробництва з метою пошуку найбільш доцільних способів переробки плодоовочевої сировини, удосконалення обліку процесу заморозування плодоовочевої продукції.

Ключові слова: управлінський облік, документування, витрати, інформаційна система, плодоовочева продукція.

Постановка проблеми. У сфері аграрного виробництва для забезпечення конкурентних переваг підприємствам надзвичайно важливо розвивати власні потужності з переробки сільськогосподарської продукції. Орієнтація на сировинне забезпечення не забезпечує бажаної рентабельності, оскільки продукція переробки має значно вищу реалізаційну ціну. Розвиток власної переробки (консервування, заморожування, виготовлення напівфабрикатів) – перспективний напрямок розвитку підприємств, що вирощують плодоовочеву продукцію, яка вирізняється відносно нетривалим строком зберігання і вимагає значних капіталовкладень для збереження виробленої продукції в товарному вигляді [5]. Тобто, кожне підприємство, яке займається вирощуванням плодів, овочів та ягід, має або забезпечити належне їх зберігання, або переробку. В таких умовах важливо забезпечити можливість ефективного управління витратами з врахуванням технологічних та організаційних особливостей галузі переробки плодоовочевої сировини, що не завжди знаходить належне відображення в обліку, звітності та інших ланках системи інформаційного забезпечення. Раціональна інформаційна система повинна забезпечити можливість прийняття рішень щодо вибору оптимальних способів зберігання або переробки сировини, адже вони в першу чергу потребують витрат ресурсів та праці. Інформаційна система підприємства повинна формуватися у вигляді комплексної моделі системи управлінського обліку витрат та методів її адаптації до специфіки роботи кожного конкретного підприємства. Практична цінність цілісної моделі обліку полягає у реалізації можливості підвищення ефективності управління витратами основної діяльності суб'єкта господарювання.

Метою дослідження є визначення та характеристика особливостей організації управлінського обліку витрат діяльності на підприємствах, що здійснюють переробку плодоовочевої продукції з використанням передових технологій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням сутності управлінського обліку в цілому та витрат зокрема займалися провідні вітчизняні та зарубіжні вчені, серед яких О. Бо-

родкін, Ф.Ф. Бутинець, О.Ф. Вербило, С.Ф. Голов, З.В. Гуцайлюк, Л.С. Нападовська, М.С. Пушкар,, В.В. Сопко, Л.К. Сук, Ю.С. Цаль-Цалко, М.Г. Чумаченко П.Я. Хомин, М.А. Вахрушина, Г. Велш, Д. Шорт, К. Друрі, Б. Нідлз, А.Ю. Соколов, А. Яругова та інші. Однак, постійні зміни економічних умов та розбіжності в поглядах вчених вимагають подальшого дослідження актуальної тематики практичного використання управлінського обліку.

Виклад основного матеріалу. Незважаючи на існуючі розбіжності в трактуванні сутності управлінського обліку, його змісту, об'єктів та методів спільним для цих визначень є те, що всі вони вважають управлінський облік, нормування, планування, контроль та аналіз взаємодоповнюючими елементами економічного механізму підприємства. Управлінський облік варто розглядати як самостійну обліково-аналітичну інформаційну систему від документування операцій до їх узагальнення у звітних показниках, що використовуються для управління.

Головним завданням для підприємства є раціональна організація управлінського обліку, яка забезпечить можливість вирішення усього спектру завдань, які до нього виставляє управлінський персонал підприємства. Організація управлінського обліку передбачає забезпечення так званої «інформаційної достатності» – мінімально необхідного обсягу інформації для прийняття рішення у відповідній сфері [1].

Для раціональної організації управлінського обліку витрат діяльності переробних підприємств варто в першу чергу врахувати технологічні особливості переробного виробництва. У процесі переробки овочів та фруктів здійснюється випуск основної продукції, утворення відходів та побічної продукції, які теж можуть забезпечувати отримання певної економічної вигоди. Процес організації та ведення управлінського обліку залежатиме від розміру підприємства та його спеціалізації, що є визначним в розподілі ресурсів та їх подальшому використанні. Малі за розмірами переробні підприємства характеризуються високим рівнем мобільності, можуть самі себе забезпечувати достатнім обсягом сировини, швидко переорієнтовуються до

вимог ринку, однак при окреслених перевагах проблемою залишається можливість акумулювання достатнього обсягу коштів для оновлення виробничих потужностей, що в кінцевому результаті призводить до зростання частки ручної праці та витрат на оплату праці. В нинішніх умовах орієнтації на зростання соціальних гарантій збільшення трудомісткості продукції переробки призводить до різкого росту собівартості продукції, що негативно позначається на конкурентній стратегії підприємства. Також для малих підприємств характерними є мінімальні витрати на логістику, адже основна більшість продукції орієнтована на місцеві ринки збуту. Ця особливість досить суттєво впливає на вибір форми організації виробництва у підприємствах з переробки плодоовочевої продукції.

Переробка плодоовочевої продукції відбувається в ході здійснення послідовних стадій (переділів) виробництва, тому при переважній орієнтації підприємства саме на переробку варто врахувати цю особливість при організації виробничого процесу [3].

Аналіз та управління чинниками, що визначають витрати передбачає створення таких умов роботи, які забезпечували б найбільш сприятливе поєднання функціональних можливостей підприємства та його ефективності з точки зору отримання максимального прибутку за рахунок мінімізації витрат [2].

Найсуттєвіший вплив на витрати мають функціональні чинники, тобто ті, які впливають на витрати підприємства і пов'язані з його здатністю успішно функціонувати. Для всіх функціональних чинників «більше» завжди означає

«краще». Перелік функціональних чинників включає:

- залучення робочої сили взяття робітниками на себе зобов'язань з постійного удосконалення з точки зору витрат;

- комплексне (тотальне) управління якістю переконання, ще якість продукції є одним із головних чинників, які забезпечують конкурентну перевагу;

- раціональне використання потужностей вибір найкращого варіанта з тих, які можливі на підприємстві;

- ефективність планування підприємства з точки зору внутрішньозаводської логістики;

- використання зв'язків з постачальниками і замовниками в контексті ланцюжка цінності і витрат підприємства [2].

Зрозуміло, що далеко не завжди той чинник може бути проаналізований для конкретного підприємства. Більше того, не завжди вдається успішно управляти кожним із чинників у контексті зниження витрат. Однак з позицій стратегічного управління витратами:

- обсяг виробництва (продажу) не є найсуттєвішим чинником, який пояснює поведінку витрат;

- корисніше пояснювати стан витрат мовою тих структурних альтернатив і функціональної майстерності, які формують конкурентоспроможну позицію даного підприємства;

- не всі стратегічні чинники однаково важливі в досліджуваній момент часу. Необхідно про-

вести безперервний моніторинг стану підприємства, очікуючи моменту, коли приходить час для кожного з чинників [2].

Організація управлінського обліку залежить від способу переробки сировини. Найбільш перспективним на нинішній момент є заморожування, оскільки підготовка сировини та безпосереднє заморожування здійснюється при мінімальних витратах трудових та енергетичних ресурсів порівняно з іншими способами переробки. Крім того, продукція заморозки користується стабільно високим попитом, що забезпечує гарантію збуту [3]. В управлінському обліку необхідно передбачити можливість зростання витрат на подовження термінів зберігання плодів та овочів (на оплату праці, обслуговування холодильного обладнання, пакування, енерговитрати тощо) та забезпечити обліково-аналітичну оцінку їх доцільності, ефективності та окупності. Адже зростання витрат на зберігання замороженої продукції компенсується можливістю застосування диференційованих цін при її реалізації. Також слід врахувати, що при заморожуванні окремих плодів та овочів витрати можуть збільшуватися за рахунок необхідності додавання цукру, центрифугування або пресування, подрібнення сировини, вартості тари та пакувальних матеріалів тощо.

Процес стратегічного управління витратами є комплексом взаємопов'язаних дій, спрямованих на максимізацію ефективності використання фінансових ресурсів та виконання функцій, що покладені на менеджмент підприємства інвесторами. Тому сьогодні перед кожним підприємством стоїть питання про вибір концепції стратегічного управління витратами, на базі якої можливо провести впровадження такого контролю, що дозволить покращити ефективність діяльності підприємства та інвестиційну політику в цілому. Така стратегія суттєво залежатиме від методології обліку витрат. Правильно обрана стратегія управління витратами дасть можливість підприємствам витрати в нескінченній конкурентній боротьбі [2].

Можна вважати позитивною законодавчу ініціативу, яка передбачає можливість компенсації витрат на будівництво холодильників з регульованим газовим середовищем та ємністю від 500 тонн для зберігання столових сортів винограду та плодів власного виробництва [6].

Незалежно від обраного підприємством способу переробки продукції власного виробництва або заготовленої сировини в ході переробки виникають втрати, брак. При організації управлінського обліку основного виробництва переробного підприємства необхідно виділяти технологічні втрати (постійні, яких уникнути не можливо) та втрати браку (змінні, яких можна уникнути завдяки удосконаленню виробничого процесу та технології).

Важливе місце в процесі обліку витрат основної діяльності переробних підприємств займає облік відходів – вторинних сировинних ресурсів, що містять вітаміни, мікроелементи, клітковину тощо. Однак, подальша (вторинна) переробка відходів плодоовочевої продукції можлива лише протягом нетривалого періоду часу, оскільки

вони дуже швидко втрачають цінні компоненти, а витрати на їх зберігання не виправдано високі. При відсутності технології переробки відходів останні із вторинної сировини перетворюються в джерело забруднення навколишнього середовища. Тому завдання управлінського обліку полягає в забезпеченні інформаційної бази для можливості прийняття рішень щодо вибору оптимального способу переробки отриманих відходів та їх перетворення на додаткову товарну продукцію, що мінімізує витрати на утилізацію та підвищує загальний рівень рентабельності [1].

На організацію управлінського обліку значний вплив має фактор сезонності виробництва, адже переробка галузь залежить від постачання сільськогосподарської сировини, що здійснюється нерівномірно та в кінцевому результаті впливає на випуск продукції переробки. Залежність переробного підприємства від сезонного надходження сировини призводить до обмеженого використання виробничих потужностей, що в свою чергу вимагає оптимізації амортизаційної політики.

Також виникає проблема необхідності розподілу витрат на утримання та експлуатацію обладнання та управління виробництвом, оскільки такі витрати за часом виникнення не співпадають з процесом виробництва. Найкращим шляхом вирішення проблеми негативного впливу сезонного характеру виробництва є виважене логістична діяльність та запровадження прогресивних технологій зберігання заготовленої сировини.

Висновки. Отже, з метою удосконалення обліку витрат основного виробництва в переробних плодоовочевих підприємствах необхідно забезпечити: належне документування витрат та документообіг, орієнтований на оперативне прийняття рішень; класифікацію витрат залежно від розмірів переробного підприємства та його специфіки (способів переробки, які є переважними для конкретного господарства); удосконалення управлінського обліку витрат на заморожування як найбільш перспективного способу переробки та належного обліку відходів, що дозволяє уникнути можливих додаткових втрат.

Література:

1. Білик І.А. Аналіз організаційно-технологічних особливостей плодоовочевих переробних підприємств та їх впливу на побудову обліку витрат / І.А. Білик // Економічні науки. Серія «Облік і фінанси» : [зб. наук. пр.] – Луцьк, 2006. – № 3 (12). – С. 6–17
2. Лепетан І.М. Формування концепції стратегічного управління витратами сільськогосподарських підприємств / І. М. Лепетан // Агросвіт. – 2017. – № 10. – С. 20–23.527
3. Нападовська Л.В. Управлінський облік: підруч. для вузів/ Л. В. Нападовська. – [2-ге вид., доопрац. та допов.]. – К.: КНТЕУ, 2010. – 648 с.
4. Орлова Н. Я. Заморожені плодоовочеві продукти: проблеми формування асортименту та якості / Н. Я. Орлова, С. О. Белінська. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2005. – 336 с.
5. Садовська І. Б. Документування як основна складова інформаційних ресурсів в управлінському обліку / І. Б. Садовська // Економічний форум. – Луцьк: ЛНТУ, 2011. – № 2. – С. 435–442
6. Соколов А. Рынок полуфабрикатов Украины / А. Соколов // Продукты и ингредиенты. – 2011. – № 8 (83). – С. 56–59
7. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 01.03.2017 № 124 «Про розподіл коштів, передбачених у державному бюджеті у 2017 році Міністерству аграрної політики та продовольства для фінансової підтримки сільськогосподарських товаровиробників»

Лепетан Інна Михайлівна

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри бухгалтерського учета
Винницького національного аграрного університета

Цуркан Анна Олегівна

студентка
Винницького національного аграрного університета

ОСОБЕННОСТИ ОРГАНИЗАЦИИ УПРАВЛЕНЧЕСКОГО УЧЕТА РАСХОДОВ ОСНОВНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРИ ПЕРЕРАБОТКЕ ПЛОДООВОЩНОЙ ПРОДУКЦИИ

Аннотация

Рассмотрена необходимость организации управленческого учета на предприятиях, основная деятельность которых направлена на переработку плодоовощной продукции. Обращается внимание на необходимость прогнозирования затрат основного производства с целью поиска наиболее целесообразных способов переработки плодоовощного сырья, совершенствование учета процесса замораживания плодоовощной продукции.

Ключевые слова: управленческий учет, документирование, расходы, информационная система, плодоовощная продукция.